

Rytmer og rim 1. til 7. klasse.

Når vi ser på rytmer er det to store kontraster mellom den tidlige diktingen i Norden og i Sør-Europa.

Hvis vi ser på den greske diktingen er den preget av en strømmende rytmisk variasjon.

Den er ifølge Steiner bygget på en opplevelse av luften og lungene. Den fører de indre bildene til hjernen via luftstrøm og skaper ro og over blick.

Til forskjell fra dette, er den Nordiske diktingen preget av vilje og handling. Stavrimet er bygget opp over blodets og viljens kraft og virkemidler. Den nordiske diktingen sette blodet i gang og bildene fester seg i viljen, de blir til handling.

Fot og hånd, rim og rytme, kast, og hopp

Ord-leker, ordspill og rytmer kan brukes på mange måter.

Her er tekster og forslag som er brukt opp gjennom tidene med ulike klasseserier og knyttet til forskjellige perioder, årstider og fag.

Det er en stor hjelp i lesing og skriving og ha lekt med ord, lyder, morsomme bilder og lystige klingende vers og historier.

Disse er brukt både med klapping, tramping, kasting og løping.

Føtter og rytmer i bena er en viktig bevisstgjøring av viljen. Opplyst vilje, Heinz Zimmermann.

Skrutt og fotarbeid er vesentlig når vi bygger opp en skikkelse eller rollefigur i spill eller annet.

Arbeid med føttene og bena, beveger og støtter viljen.

Bevissthet knyttet til bevegelser i armer og hender er med på å nyansere følelsene.

Likeså bevegelser med kropp og armer som betoner opp og ned.

Veksling mellom store og små bevegelser, eller raske og langsomme også.

Oslokurs 2019, rim og rytmer 1. til 7. klasse

Å veksle mellom ulike stemninger er også viktig.

Store kontraster og ulike stemninger, humor, alvor, frekkhet, villskap, kraft, mykhet og alt annet mellom himmel og jord, er det godt for elevene at vi tar tak i.

Pass på at ikke timene bare blir alvor og inderlighet.

Bevegelser i rommet fremover og tilbake igjen, utfordrer og støtter konsentrasjon.

Øvelser bygget opp over dette er til god hjelp for elever med konsentrasjonsutfordringer.

Bevegelser som fokuserer på veksling mellom høyre, venstre, kryss-motorikk, oppe nede, romorientering og speiling, er meget gode øvelser for å støtte prosessen ved lese og skrive utfordringer.

Inger Hagerup.

På byens runde torg:

På byens runde torg
står blide, runde koner
og seller vannmeloner
og pærer fra en korg.

Og noen har en krakk,
der sitter de og seller
aspargis og moreller
og kål og pastinakk.

Og noen går omkring
og kjøper alt de trenger,
og har du ingen penger,
så får du ingenting.

Maur:

At mauren er en fiffig fyr
og holder lus som melkekyr
er både lurt og snodig.

Han bruker barnåler til staur,
men at han dreper andre maur
er mere dumt enn modig.

Frøet:

Jeg ligger bare her og gror
Og drikker vann og spiser jord.
Her er så varmt og mørkt og vått.
Her er så fredelig og godt.

I natt så kommer regnet lett på tå
Og banker ganske sakte på.
Det hvisket til meg: Lille Bror,
En vakker dag blir du så stor

1. Gudrun Sanden, eurytmist.

At du kan løfte taket vekk.
Og i en bitteliten sprekk
Vil hele verden åpne seg
Og sola smile ned til deg.

Sommerfugl:

Så rart det er å tenke på
at jeg var larve, stygg og grå,
men se hva tiden bringer!
Nå er jeg lett og nydelig
og jeg kan føle tydelig:
Jeg er blitt blomst med vinger!

Sommerøya:

Hav og himmel kinn mot kinn.
Motortøff og sønnavind.
Måkereie og terneskrik.
Hvite hus i hver en vik.
Sjøsprøyt over glatte skjær.
Ingen lekser. Ingen klær.
Men vet du hva det beste er?
Jo, hele øya full av
Svarte,
Søte,
Store,
Bjørnebær!

Andre' Bjerke:

Huskedik:

Hei og husk og hipp og hopp!
Se, her husker Tipp og Topp
Ingen er på samme sted.

Topp går opp når Tipp går ned.

Hipp og hopp og husk og hei!
Tipp og Topp går hver sin vei:
Høyt og lavt går Tipp og Topp:
Topp går ned når Tipp går opp!

Strømpestoppesoppen:

Denne sopp
til strømpestopp
er nok ingen riktig sopp,
men en rødmalt liten propp
som i strømpen stoppes opp.
Denne sopp til strømpestopp
Er en strømpestoppesopp.

Puse-vers

Disse puser som du ser,
Heter pinken, plysj og Per.
Ingen mindre puser fins det.
Pinken er den aller minste!

Epsø-Pesso-pessi-Pepp

Epsø-Pesso-pessi-Pepp
Fant en dag en liten kjepp,
Som han brukte-en.to tre!
til å ride ranke med,
og han red og red på den
til Austra-leralien.

Gyrre Myrre My

Gyrre Myrre My
Fant en paraply.
Hun slo paraplyen opp
Så den løftet hennes kropp
Høyt i vilden sky!

Gyrre Myrre Maks

Gyrre Myrre Maks
Fant en liten saks
Som hun klippet jorden med
Først i to og så i tre,
Gyrre Myrre Maks!

Fire føll

Her er fire føll som hopper
Rundt omkring i hestehagen.
Seksten ben på fire kropper
klør av moro hele dagen.

Det er rart de ikke detter.
Rart at ikke føllet faller!
Alle fire bena spretter
opp og ned som gummiballer!

Alvene

Alvene bor
i blomstenes land
som drømmene bor i
det land hvor vi sover.
Og hver gang vi drømmer,
flyr alvee over
og danser på blomster,
på gress og på vann.

Det er sant at jeg fant

Det er sant at jeg fant i en sving fire ting:

En stav og et skjold og en sko og en ring.

Paven
eier staven.

Det er sant at jeg fant i en sving fire ting:

En stav og et skjold og en sko og en ring:

Paven eier staven. Trollet
eier skjoldet.

Det er sant at jeg fant i en sving fire ting:

En stav og et skjold og en sko og en ring:

Paven
eier staven.

Trollet
Eier skjoldet.

Noen
eier skoen.

Det er sant at jeg fant i en sving fire ting:

En stav og et skjold og en sko og en ring:

Paven
eier staven.

Trollet
eier skjoldet.

Noen
eier skoen,
men ingen
eier ringen,
så den vil jeg beholde!

Fru Kobros hubro

Fru Barbro von Kobro
Som bodde på Ljabru,
Hun matet sin hubro
Fra Ebro med tebrød,
Men det fikk den feb'r av.

Gi hubro'n rabarbra!
Sa dyrlege Hambro.
Er det bra for hubro'n?
Sa Barbro fra von Kobro.

Ja, gi deres hubro
Kantabrisk rabarbra
istedenfor tebrød,
og abra-kadabra!
Vil hubro'n fra Ebro
bli frisk som en sebra,
Fru Barbro von kobro!
Sa Hambro.

Tirrili

Vi har en liten rotte, vi,
Og rotten heter Tirrili.

Den kommer helt fra Grønland hit
Med hodet brunt og kroppen hvit.

Den har vi ganske gratis fått, og du
kan tro den spiser godt!
Især gardiner, duker, klær,
og sengetepper til dessert.

Den rører ikke sin salat.
En gyngestol er bedre mat!

Oslokurs 2019. Rim og rytmer 1. til 7. klasse.

En godbit tok den seg i fjor:
Den spiter pappas skrivebord!

Er noe vekk i huset her,
Vet alle godt hvor tingen er:

Hvor er i kortstokken spar-to?
Og hvor er rullen vår på do?

Og hvor er mors avisutklipp
Og Vildes dukkes nesetipp?

Og hvor er skjerfet mitt blitt av?
Og hvor er dagens Morgenblad?

Og hvor er Vildes fløyels-katt?
Og hov er mammas nye hatt?

Da kan vi trygt og sikkert si:
Alt er nok inni Tirreli!

Fugleprat

Hør, der prater sammen to
fugler: trost og vippestjert.
Hva de snakker om, montro?
Sikkert om hvor de har vært!

Begge har vært lenge vekk;
Det var først i dag i de kom.
De fløy fjorten døgn i trekk
Og har mangt å snakke om.

Vippestjerten sier: Pju!
For fra Afrika kom *han*.

Trosten sier: Ti-li-lu!
Slik er det i Grekenland.

De har hatt det som de skal
På sin ut-i-verden-tripp-
Trosten tar en trilletrall.
Vippestjert gjør stjertevipp.

Spørre-regle

Hvor og Hva og Hvem og Hvordan
Bodde i et hus ved Jordan.

Men en dag var Hvor blitt vekk.
Hva var nesten hvit av skrekk.

«Han er ikke kommet hjem!»
«Hvem?» sa Hvordan.
«Hva sa Hvem?»

«Hva sa «Hvor er Hvor blitt av?»
«Hvor er vekk!» sa Hvem til Hva.

«Kanskje Hvor er falt i Jordan!»
«Jordan! Hvordan det?» sa Hvordan.

Da kom Hvor med Hvis og sa:
Kan Hvis bo her?» «Ja» sa Hva –

«-hvis Hvis vill!»

Nå er de fem:
Hvor, Hva, Hvordan, Hvis og Hvem.

Sinte menn.

Sinte menn er simpelthen
Dem du aller sist bør erte.
Du må ha et løvehjerte
hvis du erter sinte menn!

Du må aldri, aldri le
Av herr Jørgen Vinkelhake
Hvis et digert ras fra taket
Gjør ham til en mann av sne!

Og er sneen sneball-kram,
og herr Martin Schäferløve
kommer, må du ikkje prøve
en av ballene på ham!

Tegnestifter på en stol?
Ikke gjør det! Legg dem ikke
under overlærer Stikke
eller lærer Midnattssol!

Alltid har den sinte rett.
Har han sagt det, må du tro det,
ellers blir han rød i hodet,
dernest blå og fiolett!

Sinte menn har alltid stakk;
og de slår så langt de rekker.
De er tynne, men de sprekker, hvis
de ertes lenge nok.

Hysj, der smalt det! Noen har
Tegnet skjegg på kvelds-avisen
Til vår nabo, Bø-Mathisen.
Tank, Han sprakk så lang han var!

**Arne Garborg, Haugtussa:
Heime; Veslemøy ved rokken**

D'er haust. Det ruskar ute
med regn og kalde vind.
Småfuglen flyg mot rute
og ville gjerne inn.
Men under ovnen god,
der ligg på sekkepute
han gamle Mons i ro.

Der ligg han trygg og drøyer
og blinkar stilt og smått
og alt i verdi gløyer
og hev det varmt og godt.
Og seier ingen ting,
men liksom inn seg gøymer
med rova sveipt i kring.

Som silkenøste fine
han ligg i mjuke skinn
med svevn i kvar den mine
og alle klørne inn.
Og glyrer likesæl
med kloke augo sine
og murrar smått og mæl.

Kvelding

Snøen fell
i gråe kveld
stilt ot mjuke lufti.
Stilt og tett,
lint og lett;
legg som dunseng mjuk og slett
dunkvit over tufti.

Veslemøy
vondlar høy
i den mørke løa.
Nisselått
kvisar smått;
Tuftekall seg likar godt,
når bodskap fær si føda.

Gammal kar
han er i gard;
strengt han all ting aktar.
Følgde blid
frå fyrste tid
med i både strev og strid;
og helst han fjøset vaktar.

Difor òg
veit han fjåg
Kva han har i vente.
Gråe-kropp
Raude-topp
kvar den kveld sin mjølkekopp
fær av snille jente.

Det syng.

Linnver og sus og skoddevått.
Månegløttar i sprengde nott.

Skodde måneljos, mjølkekvit
Skuggelett velter hit og dit.

Skuggar vaknar og driver av.
Susing syng frå det stille hav.

Livet drøymmer i trolldoms bann.
Tung ligg svevn over land og strand.

Sundagsro.

«Kva er det som tyt og aldri teier
- i villan hei?»

«Bekken han tyt og aldri teier
- på langan lei.»

«Kva er det som høgger heile dagen
- og flis ikkje fell?»

«Klokka ho tikkar heile dagen
- og lange kveld.»

«Stova full av den gråe ull
- som ingen kan taka?»

«Røyken er denne lette ull,
- som ingen kan maka.»

«Det kjennest på mjuke kattesnute
- både varmt og kaldt;
d'er ikkje inne og ikkje ute,
- men tekt over alt?»

«Og ikkje inne og ikkje ute,
- både varmt og kaldt,
det er i glaset den klåre rute
- med tak over alt.»

«Rundt som eit egg og langande
langt - som en kyrkjeveg?»

«Garn-nystet er både rundt og langt,
- kan eg seia deg.»

«Fire heng og fire gjeng,
- når lauvet det spretter;
to stend i sky; to finn vegen til by,
- og ein diltar etter?»

Oslokurs 2019. Rim og rytmer 1. til 7. klasse.

«Kui med juret på fire gjeng,
- når lauvet det spretter;
horn stend i sky; augo ser imot by;
- men rova sleng etter.»

«Om vinteren veks eit underleg tre,
- men minkar om våren;
roti snur opp og toppen ned,
- og smal han er skoren.»

«Jøkulen er dette vinter-tre,
- som minkar om våren;
han heng under taket med toppen
ned,
- og smal han er skoren.»

«Vår herre fær det visst ikkje sjå,
- men me ser det kvar dag?»
«Sin jamlike er det han er fær sjå,
- men som me ser kvar dag.»

«Rotlaus veks det av lange røter.
- Om dagen det skrid
På to, men til morgons på fire føter,
- om kvelden på tri?»

«Mannen veks rotlaus av lange røter
- frå Adam av.
Og fyst han kryp; så gjeng han på
føter,
- men sist med stav.»

Laget.

Huldri or haug,
tuft og dverg og draug,
bøyg og bustetroll
bykser inn i koll;
lufsar i kring
lett som ingenting
kravlar opp på kant og kiste;
lempar seg rom
midt i ståk og ljom,
dansar der i krå;
ingen kan det sjå;
gryte og kjel,
horn og tussespel
læt ein lått som ingen visste:

Sulle no, tulle no
gråkall og gråkulle,
tulle no, sulle no,
svævd er sol;
humpe no, hoppe no, gråtopp og
gråtoppe, hoppe no, humpe no,
hau! D'er jol.

Bummel,
bammel,
rokkedans og rammel,
mørkt frå berg til blåne.
Bammel
Bummel,
rangedans og rummel,
Sløkt er sol og måne.

Tingel,
Tangel,
Rumledans og rangel,
Brak i bjørnekjole.....

Oslokurs 2019. Rim og rytmer 1. til 7. klasse.

Tangel,
Tingel,
Vavredans og vingel;
Godt og mørkt i joli.....

.....

Men soli smiler ovanom sky;
Ho meiner ho kan det herde.
Dei når ikkje opp med sin gnål og
gny
og galdresongane svære, -
om aldri dei dette kan lære.

Det vårar. Mot soleglad.

Det stig av hav eit alveland
Med tind og mo;
Det kvilar klårt mot himmelrand
i kveldblå ro.

Eg såg det tidt som sveipt i eim
bak havdis grå;
det er ein huld, ein heilag heim,
me ei kan nå.

Ho søv, den fine tinderad
i draumbann;
Men så ei stund ved soleglad
ho kjem i brann.

Eg lengta tidt på trøyte veg
der ut til fred;
Men landet fyrst kn syne seg
når sol går ned.

Killingdans.

Å hipp og hoppe,
og tipp og toppe

på denne dag;
å nipp og nappe,
og tripp og trappe
i slikt eit lag.

Og det er kjæl-i-sol,
og det er spel-i-sol, og det er titr-i-li,
og det er glitr-i-li,
og det er kjæte
og lurvelæte
ein solskinsdag.

Å nupp i nakken,
og stup i bakken,
og tipp på tå;
å rekk i ringen,
og svipp i svingen,
og hopp-i-hå.
Og det er sleik-i-sol,
og det er leik-i-sol,
og det er glim-i-li,
og det er stim-i-li,
og det er kvitter
og bekkeglitter
og langt i krå.

Å trapp og tralle,
og puff i skalle,
den skal du ha.
Og snipp og snute,
Og kyss på trute,
Den kan du ta.
Og det er rull-i-ring,
og det er sull-i-sving,
og det er lett-på-tå,
og det er sprett-på-tå,
og det er hei-san,

og det er hopp-san
og tra-la-la.

Ved gjetlebekken.

Du surlande bekk,
Du kurlande bekk,
Her ligg du og kosar deg varm og klår.

Og speglar deg rein
og glid over stein,
og sullar så godt
og mullar så smått,
og glitrar i soli med mjuke bår`.

- Å her vil eg kvile, kvile.

Du tiklande bekk,
du siklande bekk,
her gjeng du så glad i den ljose li.
Med klunk og med klukk,
med song og med sukk,
med sus og med dus
gjennom lauvbygd hus,
med underleg svall og med svæving
blid.

- Å, her vil eg drøyme, drøyme.

Du hullande bekk,
du sullande bekk,
her fekk du seng under mosen mjuk.
Her drøymmer du kurt
og gløymer deg bort
og kviskrar og kved
i den store fred
med svaling for hugsott og lengting
sjuk.

- Å, her vil eg minnast, minnast.

Du vildrande bekk,
du sildrande bekk,
kva tenker du alt på din lange veg?
Gjennom aude rom?
Mellom busk og blom?
Når i jord du smatt,
når du fann deg att?
Tru nokon du såg så eismal som eg?
- Å, her vil eg gløyme, gløyme.

Du tislende bekk,
du rislende bekk,
du leikar i nlund, du sullar i ro.
Og smilar mot sol
og ler i ditt skjol,
og vandrar så langt
og lærer så mangt.....
Å syng kje om det som eg tenkjer
no.
- Å, lat meg få blunde, blunde.

Mjukt som i gråt
tonar harpelåt,
lokkar lett og linn
liksom sumarvind;
voggar seg blid,
strøymmer sterk og fri, svævest av i
draum og stille;
saknar så spakt,
velter fram med makt;
brusar opp i brann
liksom marm ved strand;
søtt som i blund
stig ein fager lund
elskhugsval med sorgblid trille.....